

Сарајево, 17.10.2022. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 10.10.2022. – 14.10.2022.**

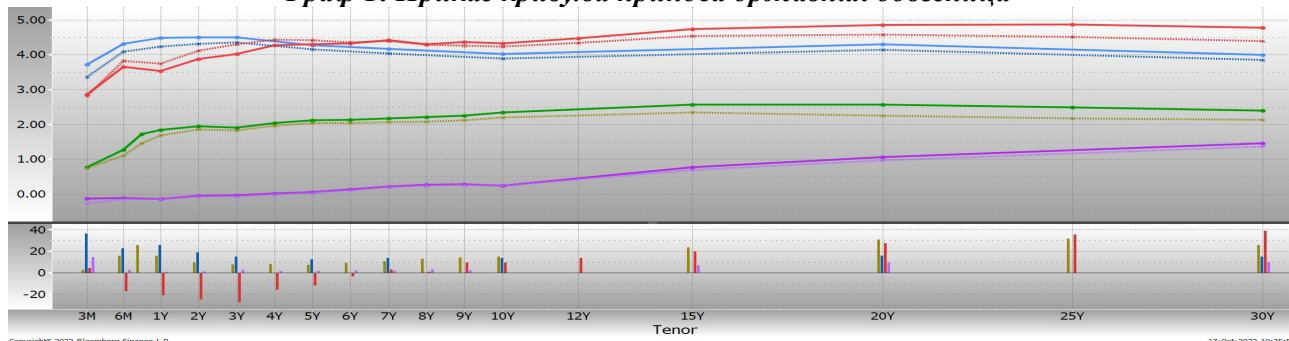
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	7.10.22	-	14.10.22	7.10.22	-	14.10.22	7.10.22	-	14.10.22	7.10.22	-	14.10.22
2 године	1.87	-	1.96	↗	4.31	-	4.50	↗	4.17	-	3.92	↘
5 година	2.04	-	2.11	↗	4.14	-	4.27	↗	4.43	-	4.32	↘
10 година	2.19	-	2.35	↗	3.88	-	4.02	↗	4.24	-	4.34	↗
												→

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	7.10.22	-	14.10.22
3 мјесеца	0.784	-	0.806
6 мјесеци	1.103	-	1.263
1 година	1.717	-	1.882

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 14.10.2022. године (пуне линије) и 07.10.2022. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ММФ је протекле седмице објавио смањене прогнозе глобалног раста за 2023. годину под утицајем рата у Украјини, високих цијена енергената и хране, односно инфлаторних притисака и високих каматних стопа, упозоравајући да би се економски услови могли знатно погоршати следеће године. Према прогнозама се очекује да ће се трећина глобалног економског раста вјероватно смањити до следеће године, док ће три највеће економије (САД, Кина и еврозона) наставити са успорењем раста. ММФ је додао да ће раст глобалног БДП-а наредне године успорити на 2,7% у поређењу са јулском прогнозом од 2,9%, с обзиром на то да више каматне стопе успоравају америчку економију, док се Европа бори са повећањем цијена гаса, а Кина са континуираним lockdownом због КОВИД-19 и слабењем тржишта некретнина. Званичници ММФ-а су става да је инфлација тренутно највећа пријетња за глобални економски раст, те да наставак инфлаторних притисака у знатној мјери дестабилизује глобална тржишта.

ЕВРОЗОНА

У односу на претходну седмицу приноси обвезница су повећани дуж цијеле криве, те је настављен тренд раста истих. Утицај на раст приноса посебно је имао објављени податак о расту потрошачких цијена у САД, јер су учесници на тржишту очекивали овај податак као сигнал за будући правац монетарне политике Феда. Ипак, протекла седмица је обиљежена изузетно волатилним кретањима, која су била присутна скоро током сваког дана трговања. На седмичном

нивоу приноси њемачких обвезница су повећани за 9 до 15 базних поена, при чему су највеће промјене забиљежене на крајњем дијелу криве. Истовремено, приноси италијанских двогодишњих и петогодишњих обвезница су смањени за 13 базних поена, односно 3 базна поена, док су приноси десетогодишњих обвезница повећани за 9 базних поена.

Чланови УВ ЕЦБ су још једном потврдили намјеру да наставе са политиком повећања каматних стопа. Гувернер Централне банке Француске De Galhau је изјавио да ЕЦБ ради на смањењу инфлације на ниво од 2% „у наредне двије до три године“, што према његовом мишљењу представља веома снажан сигнал ове централне банке свим „економским играчима“ да ће успјети да врате инфлацију на циљани ниво. Такође, његов колега из Њемачке Nagel је изјавио да је потребно наставити са повећањем каматних стопа и то значајно, јер без обзира на све, трајно висока инфлација представља највећи проблем за економски раст. Слично, Knot сматра да би ЕЦБ на наредна два састанка требало да подузме значајне кораке. Wunsch је изјавио да сматра да, како би се рекордна инфлација вратила под контролу, каматне стопе ЕЦБ би могле да буду изнад 2%, а да не би био изненађен и да у одређеном тренутку премаше ниво од 3%. Додао је да каматна стопа ЕЦБ на депозите банака (Deposit facility), тренутно на нивоу од 0,75%, ће вјероватно морати до краја године да премаше 2%.

Већ неколико мјесеци из ЕЦБ је објављивано да је циљ повећање каматних стопа на „неутрални“ ниво, које не би ни позитивно ни негативно дјеловале на економски раст. Ипак, према мишљењу одређених чланова УВ неутрална каматна стопа између 1,5% и 2,0% није довољна, те је потребно наставити са повећањем истих. С друге стране, потпредсједник ЕЦБ De Guindos је упозорио на то да је могуће да се негативни сценарио ове институције можда већ почиње реализовати, те да сматра да ће бити суочени са веома тешком комбинацијом ниског економског раста, укључујући могућност техничке рецесије, и високе инфлације. Такође, предсједница Lagarde је упозорила на превише оптимистичне економске изгледе финансијских тржишта, што повећава ризик наглих тржишних корекција и финансијске нестабилности. Главни економиста ЕЦБ Lane је изјавио да би ЕЦБ могла да има већи утицај на тржишта повећањем каматних стопа него смањењем масивног износа обвезница.

Према новим прогнозама ММФ-а, објављеним прошле седмице, раст БДП-а еврозоне у овој години би могао да износи 3,1%, а у 2023. години само 0,5%. Министарство економије Њемачке је смањило прогнозе економског раста ове земље за 2023. годину, те сада очекује да ће забиљежити контракцију од 0,4% (у априлу је очекиван раст од 2,5%). Такође, прогнозе раста БДП-а за ову годину су прилично смањене, те сада износе 1,4% у поређењу са ранијих 2,2%.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	СЕП	-34,7	-38,3	-31,8
2.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)	АВГ	-45,0	-47,3	-40,5
3.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)	АВГ	1,5%	2,5%	-2,5%
4.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	АВГ	-	7,6%	5,0%
5.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	АВГ	-	2,3%	2,7%
6.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	АВГ	-	2,9%	-1,3%
7.	Индустријска производња – Грчка (Г/Г)	АВГ	-	3,9%	6,5%
8.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	АВГ	-	28,3%	20,9%
9.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	АВГ	-	5,9%	5,2%
10.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	СЕП	10,9%	10,9%	8,8%
11.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	СЕП	6,2%	6,2%	6,6%
12.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	СЕП	9,3%	9,0%	10,5%
13.	Стопа инфлације – Финска	СЕП	-	8,1%	7,6%
14.	Стопа инфлације – Ирска (финал.)	СЕП	8,6%	8,6%	9,0%
15.	Стопа инфлације – Португал (финал.)	СЕП	9,8%	9,8%	9,3%
16.	Трговински биланс – Холандија (у милијардама EUR)	АВГ	-	5,1	6,6
17.	Биланс текућег рачуна – Њемачка (у милијардама EUR)	АВГ	-	0,6	5,4
18.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	АВГ	-	-2.757,8	-2.770,6

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили приличан раст, који је више био изражен на предњем дијелу криве, а првенствено под утицајем објављивања податка о стопи инфлације за септембар (8,2%), а који је био изнад очекивања (8,1%). У истом мјесецу **темељна стопа инфлације забиљежила је највећи ниво у протеклих 40 година (6,6%)**.

Према објављеним прогнозама ММФ-а раст америчке економије ће у овој години успорити на 1,6% у поређењу са 2,3%, колико је прогнозирано у јулу, а што је знатно ниже од прошлогодишњих 5,7%. За наредну годину прогнозирана стопа економског раста је непромијењена и износи 1%.

Протекле седмице је објављен записник са септембарске сједнице FOMC-а у којем је наведено да су креатори монетарне политике сложни око става да требају проводити рестриктивну монетарну политику још неко вријеме, како би смањили инфлаторне притиске. Чланови FOMC-а су нагласили да су „трошкови предузимања премало акције” за смањење инфлације вјероватно превагнули над „трошковима предузимања превише акције“. Предсједница Феда из Clevelanda Mester је изјавила да Фед, чак и уз велики раст каматних стопа у овој години, тек треба ставити под контролу раст инфлације, те да ће морати наставити с поштравањем монетарне политике. Истовремено, предсједник Biden је истакао да је рецесија у САД могућа, али да очекује да би могла бити „веома блага” с обзиром на то да је америчка економија прилично отпорна на тржишне турбуленције.

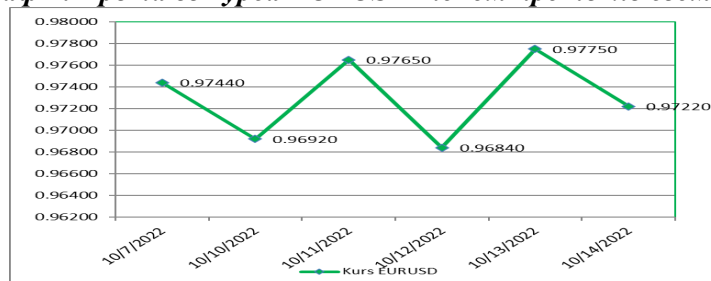
Према резултатима истраживања Bloombergа за октобар, економски аналитичари прогнозирају да ће економија САД у текућој години забиљежити експанзију по стопи од 1,7%, док се за 2023. и 2024. годину прогнозирају стопе од 0,5% и 1,4%, респективно. Прогнозирана стопа инфлације за текућу годину је непромијењена и износи 8,0%, док је за наредну годину благо повећана на 3,9% са раније прогнозираних 3,8%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г) СЕП	8,1%	8,2%	8,3%
2.	Темељна стопа инфлације (Г/Г) СЕП	6,5%	6,6%	6,3%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 7. ОКТ	-	-2,0%	-14,2%
4.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) СЕП	8,4%	8,5%	8,7%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 8. ОКТ	225.000	228.000	219.000
6.	Континуирани захтјеви незапослених 1. ОКТ	1.365.000	1.368.000	1.365.000
7.	Малопродаја (М/М) СЕП	0,2%	0,0%	0,4%
8.	Индекс улазних цијена (Г/Г) СЕП	6,2%	6,0%	7,8%
9.	Индекс излазних цијена (Г/Г) СЕП	9,3%	9,5%	10,7%
10.	Индекс располож. потрошача Унив. из Мигичена Р ОКТ	58,8	59,8	58,6

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 0,9744 на ниво од 0,9722.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице ВоЕ је давала прилично опречне сигнале на финансијском тржишту. Почетком седмице су се појавиле вијести да ће ВоЕ наставити програм хитне куповине обвезница којим је ВоЕ настојала смирити финансијско тржиште, тако што је објавила нове сигурносне мјере укључујући и двоструко већи обим куповине дуга. Међутим, већ наредног дана гувернер ВоЕ Bailey је истакао да ће се крајем седмице, ипак, прекинути програм хитне куповине државних обвезница, док се притисци на тржишту све више појачавају у правцу продужења програма. Затим су се појавиле вијести да ВоЕ продужава програм, али су онда вијести сугерисале да је то било незванично пренесено тржишним учесницима. Bailey је саопштио пензијским фондовима да имају само три дана да регулишу њихову ликвидност прије него се програм откупа обустави, те је истакао да се ради о привременој акцији ВоЕ. Након ових вијести трошкови задуживања Владе Велике Британије су поново повећани, те су приноси на двадесетогодишње обвезнице достигли највећи ниво у посљедњих 14 година. Приноси на двадесетогодишње обвезнице су повећани на 5,14%, док су приноси на тридесетогодишње обвезнице премашили ниво од 5% први пут од 28. септембра када је ВоЕ започела хитни програм откупа обвезница са циљем да смири тржиште. ВоЕ се налази у незавидној позицији. С једне стране, управља материјалним ризиком по финансијску стабилност, док је све више изражена рањивост пензионих фондова. Ипак, куповина обвезница не одговара мандату ВоЕ да контролише растућу инфлацију и званичници ВоЕ настоје да избјегну стварање утиска да купују обвезнице како би подржали фискалне планове Владе. Крајем седмице премијерка Truss је отпустила министра финансија Kwarteng и укинула дијелове њеног непопуларног економског плана у очајничкој намјери за политички опстанак њеног политичког премијерског мандата који траје мање од 40 дана. За новог министра финансија Truss је именovala Hunt, бившег министра иностраних послова и здравства, који је раније подржао Сунака у утрци за премијера и лидера Конзервативне партије. Анкете показују да је подршка Конзервативној странци смањена, што је подстакло панику у владајућој британској политичкој партији, као и трагање за опцијама којима ће се Truss смијенити са премијерске позиције.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Захтјеви незапослених за помоћ СЕП	-	25.500	1.100
2.	Просјечне седмичне зараде (Г/Г) АВГ	5,9%	6,0%	5,5%
3.	ILO стопа незапослености (квартално) АВГ	3,6%	3,5%	3,6%
4.	Индустријска производња (Г/Г) АВГ	0,6%	-5,2%	-3,2%
5.	Прерађивачка производња (Г/Г) АВГ	1,1%	-6,7%	-5,2%
6.	Услужни сектор (М/М) АВГ	0,0%	-0,1%	0,3%

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,87855 на ниво од 0,87021. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,1086 на ниво од 1,1172.

ЈАПАН

Премијер Кишида у петак се договорио са коалиционим партнером Комеитом око усвајања економског пакета за ублажавање растућих цијена струје, гаса и бензина, а који би требао бити састављен током овог мјесеца. Кишида је додао да ће величина пакета зависити од очекиваног раста цијена на прољеће. Према његовим ријечима, Влада има за циљ да спроведе кораке како би се изборила са растућим цијенама струје већ у јануару. Кишида је такође обећао да ће Влада наставити са субвенцијама за бензин од јануара. Циљ је да се састави снажан економски пакет и по садржају и по величини, додао је Кишида.

Гувернер ВоЈ Курода је изјавио да би депрецијација JPY могла имати добар утицај на макроекономију у цјелости, али постоје неки сектори који „пате“ због слабог JPY, те додао да је неопходно пажљиво пратити и анализирати утицај валутних кретања по економију, узимајући у обзир различите секторе. Креатори монетарне политике наставили су упозоравати инвеститоре да не продају JPY, јер је USD апрецирао на нови 24-годишњи максимум у односу на JPY, док су препреке за директну интервенцију и даље високе. Валутна интервенција је скупа, а могло би се десити да не утиче на вриједност JPY на огромном глобалном тржишту. Инвеститори такође

сумњају у ефикасност интервенције с обзиром на то да је снага USD вођена разликама у каматним стопама због веома дивергентне монетарне политике САД-а и Јапана. Главни секретар кабинета Владе Матсуно је изјавио да се пажљиво прати кретање валута са великим осјећајем хитности, те истакао да постоји спремност у подузимању одговарајућих корака, уколико се десе нека претјерана кретања.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Текући рачун (у милијард. JPY)	АВГ	-56,7	58,9	229,0
2.	Трговински биланс (у милијард. JPY)	АВГ	-2.428,3	-2.490,6	-1.212,2
3.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	АВГ	9,7%	9,7%	12,8%
4.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) Р	СЕП	-	4,3%	10,7%
5.	Индекс произвођачких цијена услужног сектора (Г/Г)	СЕП	8,9%	9,7%	9,0%
6.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г)	СЕП	3,4%	3,3%	3,4%
7.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	СЕП	3,0%	2,9%	3,0%

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 141,59 на ниво од 144,62. JPY је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 145,25 на ниво од 148,67.

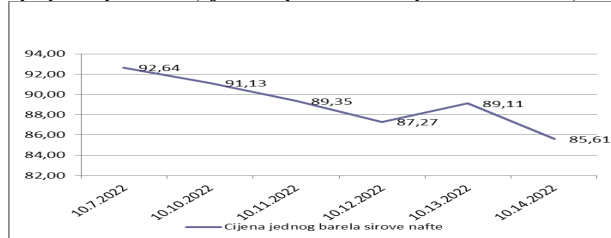
НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 92,64 USD (95,07 EUR).

Током протекле седмице цијена нафте је имала тенденцију смањења. Почетком седмице цијена је смањена, чиме је прекинут петодневни узастопни раст цијене, јер су инвеститори фокус помјерили ка спорим економским активностима у Кини, другој највећој свјетској увозници нафте, чиме су обновљени страхови око глобалне рецесије и пада глобалне тражње за овим енергентом. Наредног дана цијена је наставила да се смањује под утицајем појачаних страхова због рецесије, али и због раста броја заражених вирусом Ковид19 у Кини чиме су појачане забринутости око глобалне тражње за нафтом. ОПЕС је смањио глобалну прогнозу тражње за нафтом за 2022. годину, четврти пут од априла, али је смањио и прогнозе за 2023. годину, наводећи као разлоге успорење глобалне економије, поновно покретање мјера Ковид19 у Кини и високу инфлацију. Тражња за нафтом ће се повећати за 2,64 милиона барела или 2,7% током 2022. године, сматра ОПЕС, што је мање за 460.000 барела у односу на ранија очекивања. ЕИА је такође смањила очекивања тражње за 2023. годину, те је глобалну тражњу смањила на 101,3 милиона барела дневно са претходних 105,5 милиона барела дневно. Наредног дана, након што је ОПЕС+ донио поменућу одлуку, цијена је повећана. ЕИА је истакла да би одлука ОПЕС+ да смањи обим производње могла да глобалну економију гурне у рецесију. Цијена је на крају седмице поново смањена.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 85,61 USD (88,06 EUR), а у односу на претходну седмицу цијена је смањена за 7,59%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одржавање одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на бази њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.694,82 USD (EUR 1.739,35).

Цијена злата је током трговања у понедјељак наставила да се смањује углавном под утицајима снажнијег USD и након што су подаци са тржишта рада „зацементирали“ очекивања инвеститора да ће се Фед држати агресивне политике повећања каматних стопа. У уторак је цијена благо повећана под утицајем слабљења USD, док су инвеститори били фокусирани на податке о инфлацији, а који би могли бити још један сигнал даље монетарне политике Феда. У наредним данима цијена злата је била под утицајима очекивања кретања инфлације у САД.

Средином седмице је објављен записник са септембарске сједнице FOMC-а у којем је наведено да су креатори монетарне политике сложни у ставу да треба да проводе рестриктивну монетарну политику још неко вријеме како би смањили инфлаторне притиске. У четвртак је цијена злата наставила да се смањује након што су објављени подаци о инфлацији у САД. Инфлација је била већа од очекиване, чиме су појачана очекивања да ће Фед наставити са повећањем каматних стопа, што је дало подстицај паду цијене овог племенитог метала.

Током трговања у петак цијена злата је смањена за више од 1% под утицајем јачања USD, као и очекивања да ће Фед наставити са оштрим повећањем каматних стопа како би се обуздали инфлаторни притисци.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.644,47 USD (EUR 1.691,49). Посматрано на седмичном нивоу цијена злата је смањена за 2,97%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

